

ліотек для якнайефективнішого опрацювання, представлення й використання електронних інформаційних ресурсів [2].

Список використаної літератури

1. *Мультимедійні інформаційні технології і системи.* — Режим доступу: <http://vstup.kpi.kharkov.ua/edprogram/multymediini-informatsiini-tehnologii-systemy>. — Назва з екрана.
2. *Малиновський О. Б.* Електронні бібліотеки: мультимедійна складова / О. Б. Малиновський // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". — 2014. — № 783. — С. 450—457.
3. *Українська бібліотечна енциклопедія.* — Режим доступу: <http://ube.nplu.org/article/Мультимедійне%20електронне%20видання>. — Назва з екрана.
4. *Каптерев А. И.* Мультимедиа как социокультурный феномен : учеб. пособ. / А. И. Каптерев. — Москва : Профиздат, 2002. — 224 с.
5. *Шлыкова О. В.* Культура мультимедиа : учебное пособие для студентов / О. В. Шлыкова. — Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2004. — 416 с.
6. *Гах І.* Мультимедійні технології у бібліотеці в контексті сучасних бездротових бібліотечних мереж / І. Гах — Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3117:multimedijni-tehnologiji-u-bibliotetsi-v-konteksti-suchasnikh-bezdrotovikh-bibliotechnikh-merezh&catid=81&Itemid=415. — Назва з екрана.
7. *Хорунжий В. П.* Создание и использование современных мультимедийных средств для повышения информационной культуры пользователей / В. П. Хорунжий. — Режим доступа: <http://ellib.gpntb.ru/subscribe/>. — Загл. с экрана.
8. *Інноваційні технології* // Вікіпедія. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>. — Назва з екрана.

Исследованы аспекты применения информационных мультимедийных технологий в библиотечной среде. Проанализированы особенности создания информационных электронных ресурсов для полного удовлетворения информационных потребностей современных пользователей. Обоснована необходимость подготовки библиотечно-информационных специалистов и внедрения информационно-мультимедийных технологий в практику библиотечного учреждения.

The article investigates the use of information multimedia technologies in the library environment. The creation of information electronic resources for the full satisfaction of information needs of modern users has been analyzed. The significance of library and information specialists training and the problem of implementation of information and multimedia technologies in the practice of a library institution is substantiated.

Надійшла до редакції 27 листопада 2018 року

ШКОЛА СИСТЕМАТИЗАТОРА

Нове в УДК: зміни та доповнення у головному файлі MRF12

У лютому Консорціум УДК оновив дані головного довідкового файлу УДК MRF12. Це остання на 2019 р. версія у світі, яка містить зміни та доповнення (ЗД) за 2014—2015 рр. до майже 6000 класів (понад 2000 нових класів, 3000 модифікацій і 700 скасування). Помітні зміни відбулися в мовній Таблиці 1c (романські мови, африканські мови); Таблиці 1e. Загальні визначники місця (Центральна Америка, антарктичні території, скандинавські країни, Російська Федерація, Україна тощо); частково здійснено актуалізацію в інших класах, найбільше — у математиці (алгебра) та біології (безхребетні, водорості, гриби).

Англomовна версія UDC Online — це повна стандартна редакція таблиці УДК у мережі Інтернет, в якій майже 72 000 класів розширено понад 12 000 записів історичних даних УДК (скасовані номери). Служба UDC Online надає низку можливостей для спрощення пошуку, перегляду, аналізу, перевірки, подавання та створення номерів UDC. Пошук і перегляд скасованих номерів призначений для того, щоб допомогти користувачам відстежувати їх наявність і перенаправлення в окремих бібліотечних колекціях. Як тільки дані індексів узгоджено з Консорціумом УДК, підтвердженням чого слугує черговий MRF, їх потрібно застосовувати.

Ця стаття (огляд ЗД за 2014—2015 рр.) і презентації науково-практичного семінару "Нове в УДК", який працівники відділу проводять у першу п'ятницю червня для мережі вітчизняних науково-технічних бібліотек (попе-

редні презентації — останні ЗД за 2012—2013 рр.) доступні для завантаження (http://ukrbook.net/UDC/UDC_seminar.html) і можуть використовуватися у процесі впровадження УДК у роботу бібліотек.

Стосовно спеціальних визначників (СВ) 81'01/08 та 82'01/06 (див. "Школа систематизатора"¹), то їх вилучено й перенесено до першоджерела в загальні визначники (ЗВ) мов — Таблиця 1c =...'01/08 Спеціальні визначники для позначення походження та періодів і стадій розвитку мови з відповідною методичною вказівкою (МВ); тепер вони відповідають єдиній побудові. Слід враховувати, що є й прямі класи для мов, до яких не доречно використовувати СВ періодів, звертаємо увагу на мову =14 Грецька, де також відбулися зміни порівняно з попередньою пропозицією (витяг наведено у табл. 1).

Через те, що раніше клас =142 належав мові Димотика, а його помилково було надано Давньогрецькій мові, Консорціум УДК вніс зміни в остаточний варіант, а отже звертаємо увагу користувачів, які розпочали застосовувати клас =142, що потрібно скоригувати індекси:

811.143 Класична грецька мова

821.143 Давньогрецька література

¹ Муравйова В. Побудова індексів із загальними та спеціальними визначниками у класі "8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література / В. Муравйова, А. Діденко // Вісник Книжкової палати. — 2018. — № 7. — С. 31—33; № 8. — С. 23—24.

MRF і зміни та доповнення ЗВ мов =14 Грецька (еллінська)

Зміни та доповнення (2012—2013)		MRF12	
- =14	Greek	=14	Грецька (еллінська)
± =141	Mycenaean Greek	=140	Мікенська грецька
		...	
± =142	Ancient Greek / Classical G	=143	Давньогрецька / класична грецька / еллінська грецька
+ =143	Koine (Hellenistic) Greek	...	
		=144	Койне / елліністична грецька
+ =144	Byzantine Greek (Mediaev	...	
		=145	Візантійська грецька / середньовічна грецька
+ =146	Modern Greek	...	
		=146	Сучасна грецька

Під час опрацювання еталона УДК співробітники відділу класифікаційних систем виконують спеціальне редагування й часто стикаються з проблемними питаннями сучасної наукової термінології географічних понять. Виникають спірні питання й щодо адміністративного поділу України (індекс УДК (477)), який не переглядали від часів незалежності. Фахівці відділу послуговуються різноманітними словниками й довідниками з наукової термінології, окремі з яких, на жаль, не відбивають сучасний стан термінології географічних наук чи мають розбіжності (наприклад, історико-географічні регіони України нараховують понад п'ять різних поділів, що спостерігаємо й у підході до економічного, природного поділів). Принагідно висловлюємо подяку С. Лісовському (д-р географічних наук, заступник директора з наукової роботи Інституту географії НАН України) та С. Запоцькому (д-р географічних наук, заступник декана з наукової роботи та міжнародного співробітництва географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка) за надані кон-

сультації стосовно вдосконалення розділу адміністративного поділу в УДК (477) Україна, що дає змогу адаптувати географічну термінологію для вітчизняних користувачів класифікації.

Певні зміни було подано до Консорціуму, і їх вже враховано у MRF12. Надалі обов'язково інформуватимемо щодо актуалізації цього класу.

УДКК затвердив новий клас **+(477.411) Київ** замість побудованого (477-25). Рекомендуємо вже використовувати цей індекс для видань про Київ. Інші центри областей залишилися без змін, наприклад: (477.54-25) Харків.

В останню мить (дякуємо Консорціуму УДК за розуміння!) у MRF12 було скасовано перенесення Кіровоградської та Хмельницької областей на основі географічного поділу, надісланого від Інституту географії НАН України, а отже наразі першочергове завдання полягає у приведенні у відповідність сучасного поділу України у класі (477).

Відомості про зміни у класах (477) Україна подано в табл. 2.

Таблиця 2

Зміни та доповнення

УДК станом на 2012—2013 рр.	MRF12
(477) Україна	(477) Україна <i>Деталізувати історичні райони за допомогою спеціального визначника (1-89) та алфавітного підрозділення А/Я (А/З) Деталізувати економічні регіони за допомогою спеціальних визначників (1-12 / -18) та / або (1-67) Приклад(и) комбінування:</i>
(477.54/.62) Слобожанщина (іст.) [включає також (477.52)]	(477-89Сло) Слобожанщина (історичний регіон)
(477.7) Південний економічний район. Причорномор'я. Приазов'я. Південна Україна	(477.7) Південна Україна. Причорномор'я. Приазов'я

Вилучаємо всі історичні райони, взявши приклад однотипності з індексів інших країн. Тепер позначаємо райони історичного й традиційного поділу України, у тому числі області та райони, використовуючи індекси для сучасного поділу, або комбінуємо зі СВ (1-89) та алфавітним підрозділенням А/Я:

- (477-89Пол) Полісся (історичний регіон)
(477-89Сло) Слобожанщина (історичний регіон)

- (477.75-89Тав) Таврія (історичний регіон)
(477.8-89Гал) Галичина (історичний регіон)

Монографія Крип'якевича І. П. "Київська Русь" матиме індекс УДК 94(477-89)"08/12", а видання "Давня історія Київської Русі від початку слов'янського народу до смерті Великого Князя Ярослава Першого або до 1054 року / склад. М. Ломоносовим" — 94(477-89)"0008/1054".

Також у підкласах індексу (477) прибрано всі назви економічних районів та перенесено у відповідні приклади комбінування з МВ, деталізувати їх слід за допомогою СВ (1-67) і (1-12/-18), а також алфавітного підрозділення А/Я:

(477-14-67) або (477-67) Південно-західний економічний район

(477.8-15-67Кар) або (477.8-67Кар) Карпатський економічний район

Варто зазначити, що запропонований співробітниками відділу приклад знайшов відображення й у низці інших країн, приміром, подібну МВ використано у класі (470) Росія. Російська Федерація:

(470-67)ЕРДС Далекосхідний економічний район

У світі набуло чинності й ухвалене Книжковою палатою України рішення щодо проблемних випадків під час визначення теми документів (http://ukrbook.net/UDC/UDC_metod_rish.html):

Російська Федерація (європейська та азіатська частини) (470+571)

Російська Федерація загалом (у відносинах з іншими державами) (470)

Також історичні райони Росії рекомендовано позначати за допомогою (1-89), наприклад:

(470-89)ВКМ Велике князівство Московське

Докладнішу інформацію про нові класи, вилучені та ті, в яких відбулися зміни, розміщено за посиланням: http://ukrbook.net/UDC/UDC_new.html.

У 2019 р. Консорціум УДК також планує удосконалити знаки УДК, які будуть введені у MRF13 2020 р., зокрема:

— * (астериск) дасть змогу вводити символи лише з наявних систем (класифікацій, стандартів тощо)

Примітка: для позначення літератури у невеликих дитячих бібліотеках за віковими категоріями доцільно застосовувати відповідне підрозділення:

0/9*д замість (0.053.....".....")

0/9*мл

0/9*ст.

0/9*с

Індексування (0.053.....".....") повинні залишити й використовувати Національна бібліотека України для дітей та обласні дитячі бібліотеки для дітей;

— новий знак # (решітка) буде введено для відображення цифр, які використовують у прямому значенні (один, перший; два, другий тощо).

Валентина Муравйова,
завідувач відділу класифікаційних систем
Книжкової палати України

Вікторія Солодовнік,
старший науковий співробітник відділу
класифікаційних систем Книжкової палати України

ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 316.77:004

Георгій Асєєв,
доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри інформаційних технологій ХДАК

Концепція сфери інфокомунікацій у документних структурах суспільства

Запропоновано й розглянуто архітектуру сфери інфокомунікації для предметної галузі "документні структури суспільства". Зважаючи на систематизацію документів, наявних в Інтернеті, класифіковано електронні бібліотеки різних напрямів. На основі застосування телекомунікаційних мереж запропоновано нове бачення електронної комунікації в документних структурах суспільства.

Ключові слова: інфокомунікація, документна структура, інфокомунікаційні технології, електронна комунікація, інформаційні ресурси, Інтернет, телекомунікаційна мережа

Постановка проблеми. Сучасний розвиток провідних країн світу відбувається в умовах переходу від індустріального суспільства до постіндустріального, яке також має назву інформаційного. Останніми десятиліттями економіка цих держав настільки ускладнилася, що неможливо здійснювати ефективне управління виробничими й інформаційними процесами без застосування нових методів і технічних засобів. Ха-

рактерною особливістю постіндустріального суспільства є постійне посилення ролі інновацій на основі розроблення та впровадження інтегруючого поняття — інфокомунікації¹, ефективне використання яких в

¹ Інфокомунікації — галузь, яка об'єднує телекомунікації та інформаційні технології та орієнтована на розширення мереж зв'язку й побудову на їх основі глобальних інформаційних сервісів [1; 2]; те-